

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет психології
Кафедра педагогічної та вікової психології

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента

ПЕДАГОГІЧНА ПСИХОЛОГІЯ

галузь знань: 05 соціальні та поведінкові науки
спеціальність: 053 Психологія
освітньо-професійної програма: Психологія, Практична психологія

Луцьк – 2024

Силабус освітнього компонента «Педагогічна психологія» для бакалаврів галузі знань: 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності: 053 Психологія, освітньо-професійної програми Психологія та Практична психологія

Розробники: Розмирська Юлія Анатоліївна, кандидат психологічних, доцент кафедри педагогічної та вікової психології

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Мудрик А. Б.

Силабус освітнього компонента затверджений на засіданні кафедри педагогічної та вікової психології протокол № 2 від 18 вересня 2024 р.

Завідувач кафедри:

проф. Гошовський Я. О.

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика освітнього компонента За навчальним планом 2023
Денна форма		
Кількість годин 150 / кредитів – 5	Галузь знань 05 соціальні та поведінкові науки спеціальність 053 Психологія Освітньо-професійна програма: Психологія і Практична психологія Освітній ступінь: бакалавр	нормативна
ІНДЗ: немає		Рік навчання: 2-й
		Семестр 3-тій
		Лекції: 22
		Практичні, семінарські: 20
		Лабораторні заняття - 22
		Консультацій: 10
		Самостійна робота: 76
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання: українська		

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Розмирська Юлія Анатоліївна

Кандидат психологічних наук

Доцент кафедри педагогічної та вікової психології

+380963832031,

rozmyrska.yuliia@vnu.edu.ua,

Якщо здобувач освіти потребує консультацій, то час їх проведення узгоджується заздалегідь з викладачем.

III. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

1. Анотація курсу

Програма освітнього компонента «Педагогічна психологія» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра за спеціальністю 053 психологія освітнього ступеня «бакалавр».

Спрямована на формування у здобувача освіти знань про закономірності процесу навчання і виховання, вміння самостійно визначати потенційні можливості особистості, діяльності; формування у здобувачів освіти цілісних уявлень про структуру педагогічної діяльності, стилі педагогічного спілкування, механізми навчання, виховання, учіння; виявлення особливостей традиційних та новітніх технологій навчання, виховання та розвитку, шляхів самоусвідомлення та самовдосконалення

педагога.

2. Мета і завдання освітнього компонента

Основна мета курсу - розкриття психологічних закономірностей та механізмів навчально-виховного процесу; формування у здобувачів освіти системи теоретичних знань у галузі навчання, виховання, педагогічної діяльності.

Основними завданнями дисципліни є:

- засвоєння матеріалу про психологічні закономірності та механізми процесу навчання та виховання;
- поглиблення знання здобувачів освіти про психологію педагогічної діяльності;
- формування системного уявлення про психологічні основи традиційних та інноваційних технологій навчання;
- розвиток вміння аналізувати психолого-педагогічні ситуації, стилі педагогічного спілкування;
- запровадження навичок діяти відповідно своїх професійних обов'язків у практичній професійній діяльності.

Методи, які використовуються для вивчення курсу спрямовані на активізацію і стимулювання навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемний, частково-пошуковий (евристичний), дослідницький, інтерактивний.

Впродовж курсу здобувачі освіти також засвоюють такі **soft skills** як навички комунікації, гнучкість, логічне мислення, емоційний інтелект, вміння концентруватися, тайм-менеджмент.

3. Результати навчання (компетентності)

загальні компетенції:	
ЗК 1.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 2.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 3.	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК 4.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 5.	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК 6.	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ЗК 7.	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК 8.	Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 9.	Здатність працювати в команді.
ЗК 10.	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК 12.	Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.
ЗК 13.	Здатність до адаптивної гнучкості як властивості приймати і пристосовуватись до зміни життєвих обставин, а також знаходити компроміс у вирішенні конфліктних ситуацій.
ЗК 14.	Здатність дотримуватися норм суб'єктивних взаємин (уважність, підтримка, схвалення, співучасть і співпереживання) та вільно обмінюватися ідеями та оцінками.
спеціальні компетенції:	
СК1.	Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.
СК2.	Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
СК3.	Здатність до розуміння природи, поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання).
СК4.	Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
СК 6.	Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.
СК 7.	Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
СК 8.	Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову, в т. ч. особам, які отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни).
СК 9.	Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.
СК 10.	Здатність дотримуватись норм професійної етики.
СК 11.	Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
СК 12.	Уміння адаптуватися до нових ситуацій та здатність до професійної мобільності.
СК 14.	Здатність до рефлексії власної діяльності з метою визначення її ефективності

СК 15.	Здатність налагодити психологічний супровід навчання дітей з особливими потребами.
програмовані результати навчання (ПНР)	
ПР 1.	Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.
ПР 2.	Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.
ПР 3.	Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.
ПР 4.	Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.
ПР 7.	Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.
ПР 8.	Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.
ПР 9.	Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання (зокрема, щодо організації заходів раннього втручання).
ПР 10.	Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.
ПР 12.	Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.
ПР 13.	Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.
ПР 14.	Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.
ПР 15.	Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
ПР 16.	Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.
ПР 18.	Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

4. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Усього	у тому числі					Форми роботи і контр./ бали
		Лек.	Пр.	Лаб.	Конс.	Сам. роб.	
Тема 1. Предмет і завдання педагогічної психології	5	2	-	-	-	3	-
Тема 2. Вплив навчання на особистість.	14	2	2	2	1	7	4 УВ/ДС, Р
Тема 3. Психологічні особливості мотивації здобувачів освіти.	14	2	2	2	1	7	4 РМГ/ДС, Р
Тема 4. Психологія виховання.	14	2	2	2	1	7	4 УВ/ДС, Р
Тема 5. Індивідуальні стилі навчання. Психологія обдарованості.	14	2	2	2	1	7	4 УВ/ДС, Р
Тема 6. Розвиток форм комплексного мислення.	14	2	2	2	1	7	4 УВ/ДС, Р
<i>МКР №1</i>							30 Т, РЗ/К
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	75	12	10	10	5	38	50
Тема 7. Психологія педагогічної діяльності.	14	2	2	2	1	7	4 УВ/ДС, Р
Тема 8. Психологічний аналіз уроку.	14	2	2	2	1	7	4 УВ/ДС, Р
Тема 9. Психологічні особливості спілкування в навчально-виховному процесі.	25	4	4	4	1	12	8 УВ/ДС, Р
Тема 10. Особливості психолого-педагогічного	22	2	2	4	2	12	4 УВ/ДС,

впливу на дітей з особливими освітніми потребами.							Р
<i>МКР № 2</i>							30 Т, РЗ/К
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	75	10	10	12	5	38	50
<i>Екзамен</i>							60
Усього годин/балів	150	22	20	22	10	76	100

Примітки: Форми роботи і контролю: УВ – усна відповідь, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.*

Форма роботи і контролю залежить від теми і способу організації заняття: переважно це усна відповідь та/або дебати по темі роботи, можлива робота в малих групах, а також вирішення проблемних задач/тести – для модульних контрольних робіт. Також передбачена форма контролю реферат/есе для здобувачів освіти, які з поважної причини не змогли відвідати заняття.

Максимально оцінюється робота здобувача освіти, коли він в повному обсязі володіє матеріалом по темі заняття, вільно, аргументовано та всебічно розкриває зміст питань (усно, чи в форматі реферату/есе).

V. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Усі заняття здобувач освіти відвідує згідного розкладу навчального процесу. У випадку, коли здобувач освіти має дозвіл на вільне відвідування, лекційний матеріал він може опрацювати самостійно відповідно до «Положення про індивідуальний план студента» (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022-Induvid_navj_plan_stud.pdf).

Оцінювання відбувається згідно «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки» (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/09/2023_Polozh_pro_otzin_%D0%A0%D0%B5%D0%B4%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%9C%D0%95%D0%94.pdf).

Коли ж здобувач освіти, з певних об’єктивних причин, не зміг бути присутнім на практичних заняттях, він може їх відпрацювати під час індивідуальних занять відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0

https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/09/2023_%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%BF%D1%80%D0%BE_%D0%B4%D1%83%D0%B0%D0%BB_%D0%BD%D1%83_%D0%BE%D1%81%D0%B2i%D1%82%D1%83_%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf), та «Положення про підготовку здобувачів освіти у Волинському національному університеті з використання елементів дуальної форми здобуття освіти» (https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/kodeks_akademichnoi_dobrochesnosti/). Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із текстовими запозиченнями не більше 25%.

Політика щодо академічної доброчесності регулюється відповідним Кодексом Волинського національного університету імені Лесі Українки (https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/kodeks_akademichnoi_dobrochesnosti/). Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із текстовими запозиченнями не більше 25%.

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування з Університету.

В разі незгоди здобувача освіти з оцінюванням, чи у випадку інших конфліктних ситуацій сторони керуються «Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_poriadok_vyrishennia_konfliktnykh_sytuatsii.pdf).

VI. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Для складання **екзамену** сумуються бали, які здобувач освіти отримує за навчальну діяльність – підготовку та виступи на практичних заняттях (40 б.), а також бали за три модульні контрольні роботи (60 б.). Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати здобувач освіти для автоматичного зарахування екзамену – 75 б. Складання екзамену здійснюється під час екзаменаційної сесії відповідно до затвердженого розкладу. У такому випадку підсумковий модульний контроль не враховується, а результати екзамену оцінюються за шкалою від 0 до 60 балів.

VII. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VIII. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА ЕКЗАМЕН

1. Предмет і завдання педагогічної психології, зв'язок її з іншими науками.
2. Методи дослідження у педагогічній психології, їх класифікація.
3. Учіння як самостійна пізнавальна діяльність, структурні компоненти учіння та їх розвиток
4. Загальне поняття про наuczіння, його рівні і види (сенсорний, моторний, когнітивний).
5. Діалектика взаємодії навчання і розвитку.
6. Психологія навчання як розділ педагогічної психології, теорії та види навчання.
7. Сучасні теорії навчання.
8. Єдність когнітивного і емоційного в навчальній діяльності.
9. Психологічне обґрунтування поняття виховання, його мета.
10. Засоби і методи виховання.
11. Самопізнання і самооцінка – передумови самоуправління у вихованні.
12. Рівні моральної вихованості.
13. Місце і функції вчителя у педагогічній діяльності.
14. Стилi спілкування вчителя з учнями.
15. Структура діяльності вчителя у педагогічній діяльності.
16. Навчальна діяльність як фактор формування особистості.
17. Психологічні вимоги до організації уроку.
18. Педагогічний прийом емоційного впливу на учнів.

19. Основні принципи організації і проведення навчального процесу, їх психологічне обґрунтування.
20. Види педагогічних оцінок, їх психологічне значення.
21. Вікові особливості педагогічної оцінки.
22. Педагогічна оцінка і авторитет вчителя.
23. Інновації як педагогічна категорія, їх класифікації.
24. Поняття альтернативної оцінки.
25. Психологічні умови формування уміння вчитися самостійно.
26. Діяльність вчителя в процесі навчання учнів.
27. Індивідуальний підхід при оцінюванні знань учнів.
28. Психологічні засоби виховного впливу на учнів.
29. Види, засоби і форми спілкування учнів.
30. Психологічний аналіз уроку, його зміст.
31. Засоби заохочення учнів до навчання.
32. Мотиваційний аспект уроку, його зміст.
33. Методика вивчення мотивів навчальної діяльності .
34. Методика вивчення уваги учнів на уроці.
35. Методика вивчення інтересів учнів до навчальної діяльності.
36. Питання індивідуальних відмінностей учнів в процесі навчання.
37. Психологічна модель зрілої особистості вчителя.
38. Характеристика детермінантів психологічного розвитку.
39. Активізація пізнавальної діяльності школярів.
40. Психологічні особливості навчання в мережі.
41. Засоби підвищення ефективності навчання он-лайн.
42. Іноземний досвід дистанційного навчання.
43. Когнітивна репрезентація учбового матеріалу.
44. Психологічні аспекти структуризації та схематизації.
45. Колір як інструмент ефективної візуалізації.

ІХ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Гошовський Я. О. Go-Far: посібник для навчання батьків. Луцьк : СНУ імені Лесі Українки, 2017. 60 с.
2. Іваненко, І. (2024). Психологія педагогічної мотивації викладачів у закладах вищої освіти. *Молодий вчений*, (1 (125)), 79-84.
3. Калениченк Р. А. Педагогічна психологія: навч. посіб. Київ: КНУБА, 2023. 196 с.
4. Новікова Ж. М. Педагогічна психологія: навчальний посібник. Львів: Вид.-во Львівська політехніка, 2022.- 148 с.

Інтернет-ресурси

5. Гальцева Т. О., Братаніч Б. В. Психологічна готовність педагогів до комунікації на основі гуманістичних цінностей. URL: https://psych.vernadskyjournals.in.ua/journal/2_2022/25.pdf

